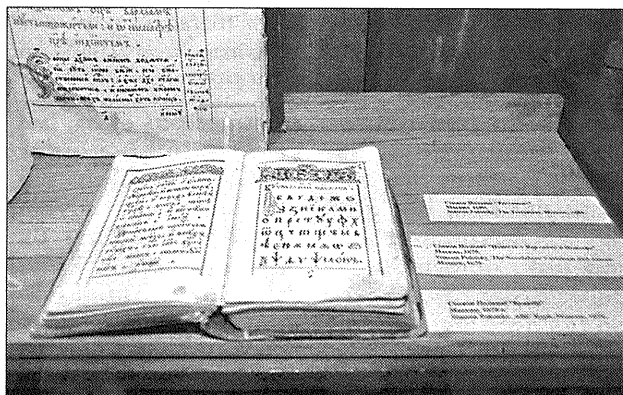
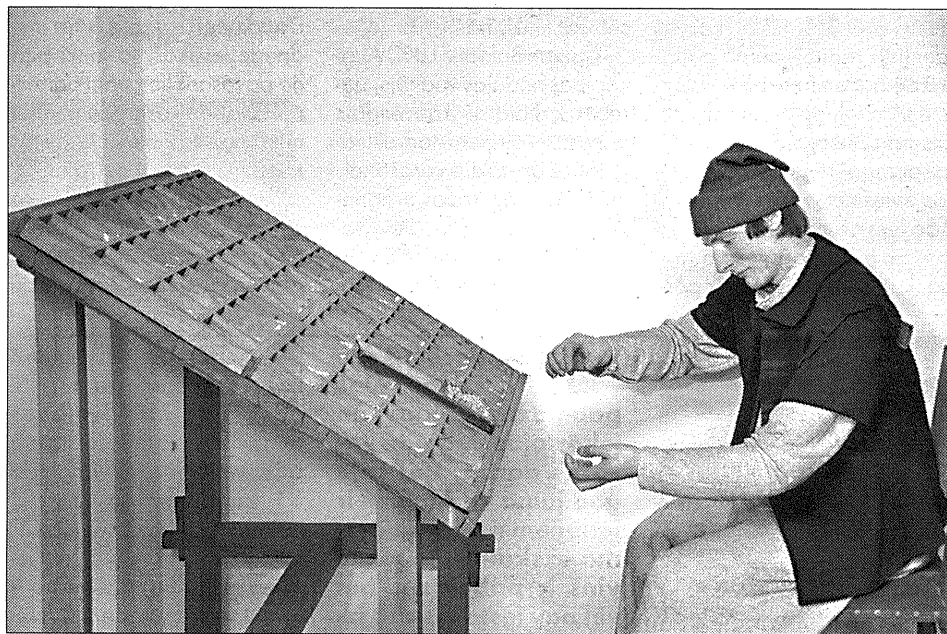

Polocka – senu grāmatu un muzeju pilsēta

Tikai 175 km no Daugavpils Baltkrievijā atrodas Polocka, sena pilsēta, kur iedzīvotāji gadsimtiem godā grāmatas un veido muzejus, lai Polockas vēsturi zinātu arī nākamās paaudzes. Pilsētā ir 11 muzeji, tie ir iekļauti Polockas vēstures un kultūras muzejā-parkā jeb apvienībā.

S. Polocka izdotais "Testaments"

Grāmatu iespiešanas darbnīcā

UZZIŅAI

- Polocka kā apdzīvota vieta pirmo reizi minēta VII gadsimtā pirms Kristus dzimšanas
- 780. gadā pēc Kristus dzimšanas minēta Polockas zeme, ko vēsturnieki nodēvējuši par pirmo Baltkrievijas valsti
- 1498. gadā Krievijas kņazs Aleksandrs Polockai piešķīra pilsētas statusu
- Polockā dzīvo 80 000 iedzīvotāji
- 2014. gadā Polocku apmeklēja gandrīz 240 000 tūristu

Egita Terēze Jonāne

Polockieši uzskata, ka visi muzeji – bērnu, novadpētniecības, baltkrievu grāmatu iespiešanas, Simeona Polocka, uzvaras slavas, Sofijas katedrāles arhitektūras vēstures, Mākslas galerija un citi esot īpaši, pasaulei ir par ko brīnīties. Polocka ir iekļauta Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas pierobežas sadarbības projektā "Museum Gateway", ko finansē ES.

Polockas vēstures un kultūras muzeja-parka darbinieki, uzņemdami Latvijas un Lietuvas žurnālistu delegāciju, uzsvēra, ka par tautas gara spēku liecina rakstītais vārds. Tāpēc garākais un interesantākais stāstījums tika noorganizēts baltkrievu grāmatu iespiešanas muzejā.

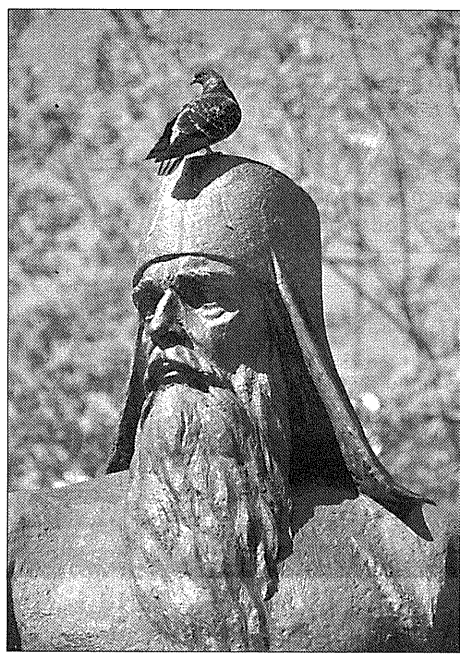
Muzeja ekspozīciju centrā ir cilvēki – personas. Piemēram, Senās Krievzemes apgaismojāja Svētā Jefrosinija Polocka (1001 – 1167). Skolas, grāmatu pārrakstīšanas, ikonu glezniecības un dārglietu darbnīcas, bibliotēka, dievnami – to visu Jefrosinija uzcēla un izveidoja nepilnā pusgadsimtā, un Polocka kļuva par izglītības centru toreizējā Polockas kņazistē. Stiklotajos eksponātu skapjos izstādītas grāmatas, ko pati svētā un klosteru cilvēki bija pārrakstījuši ar roku. Esot leģenda – kāds vecs mūks, mācot jauno, aizgājis uz celli pēc savām pārrakstītajām grāmatām un ilgi, ilgi nav nācis laukā – viņš atkal pārrakstījis savas grāmatas, kurās bija pielāvis kļūdas.

Citā zilē līdzās zoss spalvai goda vieta ir ierādīta lodīšu pildspalvai, vēl citā – pirmajām iespējām grāmatām evaņģēlijam un ābecei, kas baltkrievu zemēs parādījās, pateicoties grāmatniekam, ārstam, tulkotājam Franciskam Skorinam (1482-1551). Viņš izveidoja izdevniecības Viļņā un Prāgā, iespieda pirmo baltkrievu grāmatu – "Psalmi" (1517. F. Skorina ir iemūžināts piemineklī, tāpat polockieši ir uzstādījuši piemineklī isajam burtam Y, kāds ir sastopams tikai baltkrievu valodā.

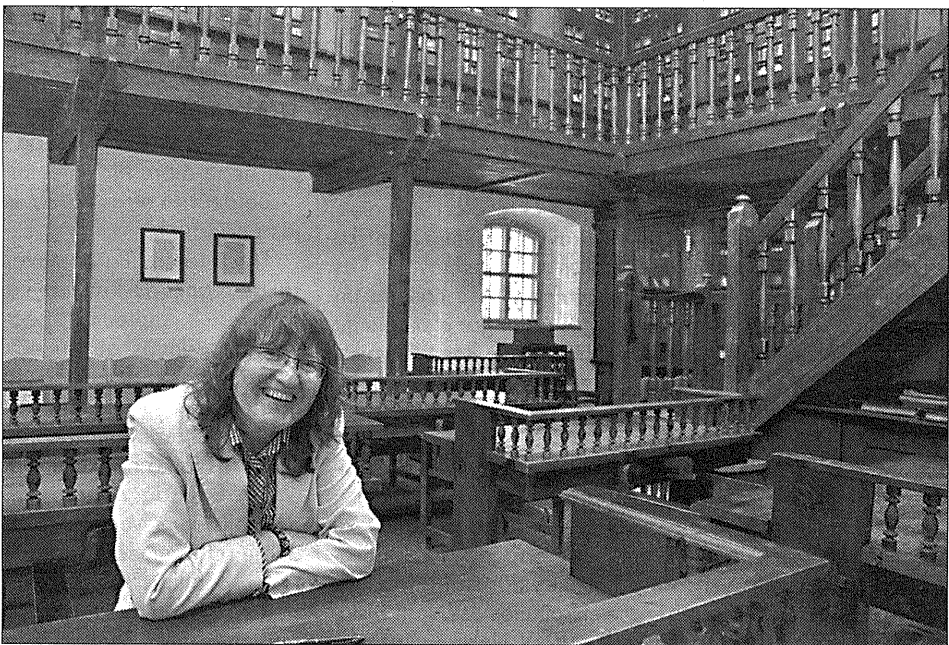
Lai apmeklētājs no muzeja aizietu iespaidots, viņš tiek ievests gan dzejnieka, dramaturga, apgaismes darbinieka Simeona Polocka

Piemineklis baltkrievu alfabēta burtam y

S. Polocka piemineklis

Raksta autore 17. gadsimta bibliotēkā

(1629-1680) muzejā-bibliotēkā, kas ir rekonstruēta tādā stilā, kāda tā bija 17. gadsimtā, gan grāmatu pārrakstītāja un grāmatu iespiešanas darbnīcās. Simeona Polocka bibliotēkas grāmatas drīkst izmantot tikai Polockas valsts universitātes studenti studijām un muzeja darbinieki pētniecībai.

Grāmatas ir visās 15 zālēs, sevišķi interesanta ir S. Polocka "Ābece" un 20. gadsimta nogalē izdotā ābece, kas bija apbalvota ar starptautiskas grāmatu izstādes medaļu. Tāpat ekspozīciju veidotāji palīdz radīt priekšstatu, kāda izska-

tījās papīra prese, iespiedmašīna, pat iespieddarbnīcas zeļļa ādas apavi.

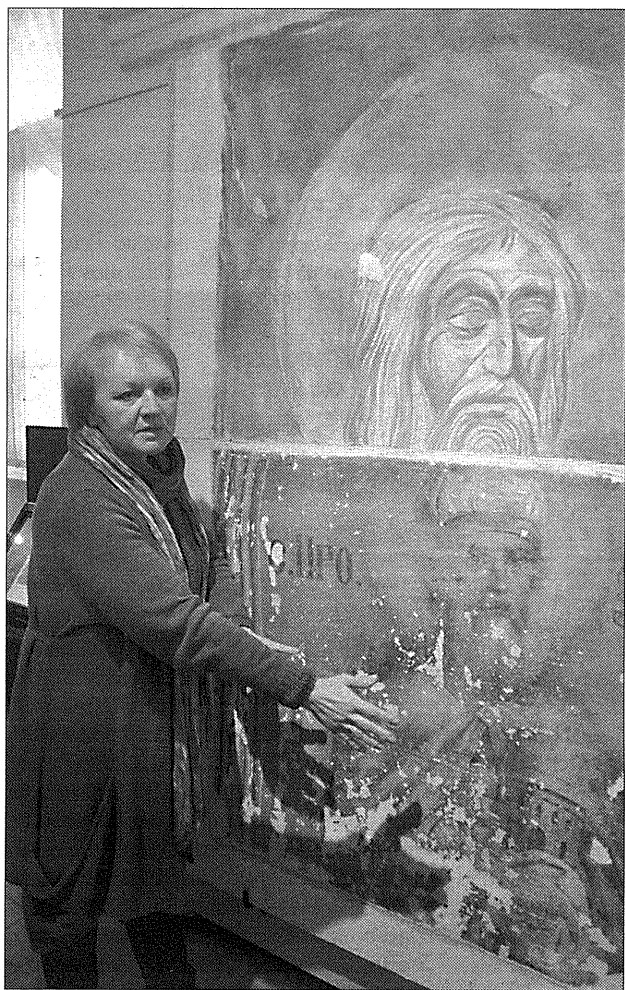
Polockā noteikti jāredz bērnu muzejs, kur katra ekspozīcija ir iekārtota tā, lai bērns var aptaustīt, padarboties. Ar ērģelmūzikas koncertu parasti noslēdzas Svētās Sofijas katedrāles apmeklējums. Unikāla ir Kunga Jēzus Pārveidošanās baznīca, kas būvēta un pārbūvēta, tāpēc, piemēram, kad pētnieki sāka izziņāt sienu freskas, tad atklāja, ka tās ir uzziņētas cita citai virsū. Restauratori ir radījuši speciālu tehnoloģiju, kas ļauj virsējās freskas noņemt

tā, kas tās nebojā apakšējās, turklāt visas freskas tiek restaurētas tiktāl, ka šīs sienu gleznas, uzklātas jau uz mūsdienīga materiāla, turpinās priecēt cilvēkus vēl gadsimtiem ilgi, tagad - Mākslas galerijā. Jāpiebilst, ka Mākslas galerija ir bagāta ar senu grebto miniatūru ikonu "Svētais Konstantīns un Aļona" (XII gadsimts).

Polocku un Daugavpili vieno Daugava (polockieši to sauc par Dvinu), un šodien abi reģioni īsteno dažādu sadarbības projektus, tādā veidā piesaista gan ES naudu, gan tūristus.

Varenā Svētās Sofijas katedrāle

Larisa Lisenko izrāda freskas, kas tiek saglabātas Mākslas galerijā

Autores foto